

SLAVKOVSKÝ

*Věčná sláva
zakladatelům!*

zpravodaj

KVĚTEN — ČERVEN 1986

Číslo 5 — 6 — zvláštní vydání

Kčs 2,—

65 LET

KSČ

ve Slavkově

65 let v životě společnosti — to znamená kapku v moři, život prakticky jedné jediné generace. Jsou období, ve kterém se nestane nic, jsou však období, ve kterých se jako v uragánu lámou všechna přežila dogmata, zvyky, ekonomické vztahy i společenský život.

A toto období — těch 65 let KSČ — lze přirovnat k těm bohatýrským obdobím, v nichž se pod nápory revolučního větru lámalo staré zřízení, založené na vykořisťování a nastoleno zřízení nové, spravedlivější, lidštější. Zřízení, jemuž dala příklad o 4 roky starší VRSR, která podnítila růst revolucí ve všech státech a územích, kde učení Marxe, Engelse a Lenina zapustila kořeny, které chápalo jen několik jedinců či skupinek, ale které se rychle rozrůstalo a sílilo. Jejich myšlenky zapustily kořeny, ale ovocný strom ještě nemohl nést plody, musel zesílit, zorganizovat se, nabýt zkušenosti.

Tak tomu bylo i u nás. Vždyť teprve před sto lety vznikaly první sociálně demokratické organizace, v nichž se sdružovali nejlepší synové a dcery dělnické třídy, aby založili stranu, která postupně bude růst, sílit, získávat zkušenosti s organizováním politických bojů — to na jedné straně — a na druhé straně učít lidi znát příčinu jejich bídy a bezmocnosti, učít je revolučním idejím boje dělnické třídy i jejich organizovanosti, disciplíně a kolektivnosti v boji. Do těchto idejí se promítaly všechny zkušenosti z boje táboritů, pařížské komuny a dalších revolučních bojů, které byly poraženy právě proto, že neměly dostatečný ideový a organizační základ.

Veliké naděje vkládali naši pracující do sociální demokracie po první světové válce. Ale s tím, jak tato strana rostla, pronikaly do jejích řad různé kompromistické živly, které jako by ustrnuly ve vývoji. Nebylo dostatek vůdců, kteří by stranu vedli dál, ve smyslu hesla, nešeného dne 14. října 1918 v čele manifestace, již lid vítal zrození nové republiky: Socialistický národ.

Ano, po vzoru ruských bolševiků chtěl jít lid dál: od buržoasní republiky k republice rad. Naše národní buržoasie, zpita vidinou zisků, tzv. národovectvím, které v prvních letech zachvátilo lidové masy, zradou vedoucích činitelů sociální demokracie, kteří se dali na cestu kompromisů s buržoasií. Členstvo a mnozí vedoucí funkcionáři však se s tímto stavem nespokojili, zvláště, když III. internacionála burcovala lid do boje. Do boje za bolševické Rusko, na něž se slétili jako supové všechny imperialistické země, které v těžkých začátcích bojovalo o základy socialismu a bylo vzorem i oporou všech revolučních sil světa. Tento proces vedl k diferenciaci dělnických mas ve všech zemích, proces, který probíhá v různých zemích do dneška, jak to vyjádřil genitálně V. I. Lenin: „Dříve než se sjednotíme, abychom se vůbec sjednotili, musíme se názorově oddělit“.

Tento proces pochopila hrstka revolucionářů u nás: Bohumír Šmeral, Antonín Zápotocký a další, kteří začali organizovat masy do revolučního boje za oddělení se od zkompromitované sociálně demokratické strany a založení nové strany, budované na základech 21 podmínek Komunistické internacionály — Komunistické strany Československa. Tento boj vrcholil koncem roku 1920 a vyvrcholil 14. — 16. května 1921, kde na sjezdu padlo rozhodnutí: rozestít se se sociálními demokraty a vytvořit novou dělnickou, skutečně revoluční stranu, komunistickou stranu, která bude sdružovat všechny skutečně revoluční síly. Po sjezdu stranu se začali oddělovat i dole komunisté od sociálních demokratů, a je ke cti stranické organizace ve Slavkově, že celá organizace, až na dva členy, přistoupila na stanoviny KSČ hned po sjezdu a od té doby, přes četná úskalí, stála v čele boje za vybojování, nyní za vybudování socialismu.

Počátky dělnického hnutí na Slavkovsku

Rozvoj dělnického hnutí je přímo závislý na rozvoji průmyslu, který umožňuje vznik nové třídy pracujících — proletariátu. Posuzujeme-li vývoj dělnického hnutí na Slavkovsku z tohoto hlediska, musíme konstatovat, že v našem regionu nacházely myšlenky socialismu a dělnické solidarity zázemí jen pomalu a obtížně. Bylo to způsobeno především tím, že městu Slavkovu a jeho okolí se industrializace dlouho vyhýbala, městečko si udržovalo převážně zemědělsko-řemeslnický ráz. Lidé odcházeli za prací do větších center, především do Brna, ale i do Bučovic, kde vznikaly první textilní podniky.

Učení Marxe a Engelse, myšlenky Komunistického manifestu, založení rakouské sociálně demokratické strany v Neudürzlu v roce 1874 a později i československé sociální demokracie v Praze v roce 1878 však postupně působily i na pracující Slavkovska. Byli to především obyvatelé západních obcí okresu — Pozořic, Jezer, Zbýšova — dělníci, dojíždějící za prací jinam, kteří se blíže seznámili s vědeckým světovým názorem a myšlenkami sociálního pokroku a tlumočili je svým spoluobčanům. Ve Slavkově samotném byly vytvořeny ekonomické předpoklady pro vznik dělnického hnutí až v roce 1872, kdy zde zahájil činnost velký cukrovar, dlouhou dobu jediný průmyslový podnik ve městě.

Již předtím docházelo k prvním pokusům o organizování dělnictva, nebyly však úspěšné. Tak např. z roku 1869 je dochován záznam o přípravách prvního tábora lidu ve Slavkově, nakonec se však neuskutečnil. Teprve v následujících letech dochází k aktivizaci dělnictva i zde. Výraznější známky dělnického hnutí pocházejí z roku 1884 ze Šaratic. Šumic, Zbýšova a Jezer a v roce 1888 došlo ke skutečně krvavému střetnutí sociálních demokratů s klerikály v Křenovicích. Tato událost měla pro radikalizaci dělnického hnutí v regionu velký význam a v Křenovicích samotných byla vždy připomínána jako počátek socialistického hnutí v obci.

Dělníci si postupně vytvářeli vlastní spolkovou základnu. V roce 1890 vznikly čtenářské a pěvecké spolky v Pozořicích a v Praci a v roce 1892 se ustavil ve Vyskové dělnický spolek Ravnost. Ještě v květnu téhož roku uspořádal veřejnou schůzi také ve Slavkově. Bylo to první veřejné vystoupení sociálních demokratů v našem městě a mělo takový ohlas, že úřady zakázaly další shromáždění, připravovaná v okolních obcích. Dělnické spolky však vznikaly nadále. V roce 1893 je zaznamenán jeho vznik v Rousínově a v roce 1895 o povolení k jeho založení požádali i dělníci slavkovští.

Vznikající dělnická třída si postupně vychovávala i své vůdce a představitel. Na veřejnosti se výrazně prosazovali zejména ve volebním zápasu, kdy kandidovali za sociálně demokratickou stranu nejrve do obecních zastupitelstev, později i do zemského sněmu a do říšské rady. V obecních volbách v Šumicích se tak v roce 1895 dokázal prosadit rolník František Havíř, který se stal prvním sociálně demokratickým starostou na celém Vyškovsku. I vzdor tomu patřilo Slavkovsko stále mezi oblasti s nejmenším počtem členů sociálně demokratické strany. Její politické organizace vznikaly jen postupně a pomalu. 12. října 1902 byla založena v Pozořicích, 8. února 1903 v Hostěnicích a postupně i na jiných místech.

Vyvrcholením třídního boje v našem městě v období před 1. světovou válkou byly krvavé, dramatické události, spojené s generální stávkou v roce 1905. V tomto roce vyhlásila celorakouská sociální demokracie generální stávku v celé zemi na podporu zavedení všeobecného volebního práva. 28. listopadu 1905, v den konání stávky, se sešel na slavkovském náměstí početný tábor lidu. Po jeho ukončení došlo ve dvoře místního cukrovaru ke střetu účastníků tábora lidu s policií a střelbě do pracujících, která si vyžádala oběti na lid-

ských životech. Na místě zůstal mrtev mědikovec Jakub Marek z Hodějic, o něco později zemřel kočí Martin Žilka z Koberic. Krveprolití ve Slavkově mělo velký ohlas v celé zemi a i na půdě říšského sněmu ve Vídni je prapůvodním poslancem Josef Hybeš. V průběhu generální stávky, v níž významnou roli hrály i nacionální motivy, byla s dělníky solidární i podstatná část místní maloburžoazie a řemeslníků.

Následné zatýkání postihlo na 30 lidí z celého regionu. Represe, které následovaly, však dělnictvo nezlomily. Naopak, pracující si v tomto střetnutí uvědomili svoji sílu a s ještě větším zápalem a nadšením přikročili k zakládání organizací sociálně demokratické strany. V roce 1906 vznikla v Blažovicích, Rousínově, Hostěnicích, Zbýšově a nakonec i ve Slavkově samotném. Ve stejném roce se konaly v mnoha okolních obcích tábory lidu.

Zápas pracujícího lidu se v této době zaměřuje proti drahotě a za zlepšení životních podmínek. Vznikají první odborové organizace — v roce 1906 v Pozořicích organizace zeďníků, tesařů a stavebních dělníků, v Blažovicích organizace textilních dělníků, v Habrovanech kamenodělníků atd. Tyto nové organizace se nebdály použít k prosazení svých požadavků i stávky. V letech 1907 — 1908 dochází v celém regionu k vlně stávek a protidrahotních bouří.

Boj za práva pracujících však postupně oslabovaly vnitrostranické spory, jimiž sociální demokracie před 1. světovou válkou trpěla. Projevilo se to i ve výsledku voleb do říšské rady v roce 1911, kdy sociální demokracie na Slavkovsku utrpěla porážku a její hlasy získala Moravská strana lidovo-pokroková. Úpadek vlivu sociální demokracie v této době pokračoval. Její vedení se rozptylovalo v podružných akcích, jakoby smyslem činnosti strany bylo pořádání osvětových akcí a národnostní boj. Tak se stalo, že sociálně demokratická strana nebyla připravena na válečný konflikt, který v roce 1914 vypukl a rozdělil Evropu na válečnické strany a stál její obyvatele milióny mrtvých a nezměrné utrpení.

Pamětní deska na manifestaci 28. 11. 1905, při které byl zastřelen Jakub Marek z Hodějic, který pracoval v cukrovaru ve Slavkově jako kotlář. Deska je uložena v Historickém muzeu ve Slavkově.

Sociálně demokratické hnutí ve Slavkově po I. světové válce a vznik KSČ v roce 1921

Po dobu I. světové války byla činnost politických stran zakázána, přesto ilegální politická práce zvyšovala nespokojenost mas s válkou. Po Velké říjnové socialistické revoluci dochází k prudké radikalizaci mas směrem k národnímu osvobození (zde se lišily dva směry: národní křídlo sociálně demokratické strany, jež bojovalo o národní osvobození a tzv. centralisté, kteří bojovali za jednotu této strany v Rakousku-Uhersku a za vytvoření socialistického státu, po vzoru Ruska). Toto se nejlépe projevovalo v manifestacích, zejména 14. října 1918, v nichž byla nesena hesla Socialistický národ. Aby bylo možno ze strany úřadů čelit těmto tendencím a oslabit je, byla na začátku roku 1918 činnost politických stran zastavena.

Jaká byla situace v roce 1918 ve Slavkově?

S tímto opatřením c. k. úřady přišly pozdě, neboť na našem území se již začaly zakládat obecní zastupitelstva. U nás na okrese to bylo okresní zastupitelstvo ve Vyškově a jeho členem byl i sociální demokrat Cyril Urban ze Slavkova. Ve Slavkově samém byla tehdy revoluční nálada, jako odraz podobných revolučních tendencí v Brně, kde se zakládaly dělnické rady. Taková dělnická rada se vytvořila i ve slavkovském cukrovaře a vynutila si propuštění 10 úředníků a zaměstnanců, promonarchisticky zaměřených. Současně vydala svolání k dělnictvu, ve kterém se — ve smyslu socialistických hesel — vyzývá k převzetí moci, neboť „... necháme-li jim moc nadále, budou s námi zacházet v naší republice zrovna tak, jak tomu bylo v Rakousku!“ Dále byl v prohlášení požadavek, v souladu s prohlášeními jiných dělnických rad, aby byla neprodleně zavedena osmihodinová pracovní doba. Toto prohlášení bylo vydáno 2. prosince 1918 a již od 12. ledna 1919 byla osmihodinová pracovní doba zavedena.

Prohlášení spolupodepsali dělničtí důvěrníci E. Šmedek, František Prokeš, Antonín Sichter, František Březina, František Frič a Jaroslav Weinstein. O autoritě této dělnické rady svědčí to, že ve volbách do obecních zastupitelstev se Antonín Sichter, který byl jejím mluvčím, stal náměstkem starosty města Slavkova.

Oslavy 1. máje 1919 byly ukázkou síly dělnictva a úpadkem vlivu klerikálů, kteří 7a Rakouska byli významnými nositeli zpátečnických tendencí a byly rovněž dobrou přípravou pro volby v červnu 1919, při kterých sociální demokracie v okrese Slavkov obdržela nejvíce hlasů — 31,4 %. Bylo to veliké vítězství slavkovské dělnické třídy. Krátce po volbách se stal ministerským předsedou vlády Vlastimil Tusar, který se orientoval na politiku kompromisů a spolupráce s buržoasními stranami, a proto jeho vláda nespĺnila hlavní předvolební revoluční hesla: zestátnit velké podniky a provést pozemkovou reformu. Toto však radikalizovalo levici ve straně a prohloubilo rozkol v sociálně demokratické straně.

Bouřlivé roky 1920 a 1921

První volby do Národního shromáždění v dubnu 1920 ve Slavkově potvrdily, že sociálně demokratická strana má stejně silné pozice, jako před rokem. Bylo pro ni odevzdáno 30,1 % hlasů. Krátce potom okresní konference sociální demokracie potvrdila, že většina členstva setrvává na pozicích levice

Pohled ukazuje na mohutnou manifestaci 1. máje v roce 1919 na slavkovském náměstí. Lidé všech profesí a věku manifestovali za lepší život v míru a v lepších sociálních podmínkách. Tehdy všichni věřili sociální demokracii.

a hlásí se k 21 bodům, vydaným III. internacionálou, jako podmínkou pro vstup do III. internacionály. Rovněž XIII. sjezd sociální demokracie v září 1920 se stal tribunou levice. Roztržka ve straně vrcholila a nastoupila poslední fáze boje o charakter republiky, jenž vyvrcholil generální stávkou v prosinci 1920. Tusar před sjezdem 25. — 28. 9. 1920 podává demisi, nastupuje tzv. úřednická vláda, která má levicovému nebezpečí čelit. Na závoděch se znovu začaly zakládat Dělnické rady, které měly převzít funkci státních orgánů. 9. prosince 1920 zabírá policie Dělnický dům v Praze, kde bylo sídlo levice.

Po rozhodnutí svolat sjezd, kde by byla ustavena nová revoluční marxistická strana, se sešla okresní konference 27. března 1921 v hostinci U slunce ve Slavkově. Zúčastnilo se jí ze všech čtyř obvodů 80 delegátů a 70 hostů. Konference souhlasila se stanovami a podmínkami III. internacionály a zvolila 4 delegáty na sjezd do Prahy. Byli to: Josef Stuchlík z Hodějic, A. Zahradníček z Jezer, František Malík z Habrovan a Josef Masařík z Hostěrádek. Předsedou slavkovské organizace se stal Karel Zvěřina, později Cyril Urban.

Po sjezdu se všichni členové organizace ve Slavkově (kromě dvou), přihlásili k jeho závěrům a stali se členy KSČ. Za krátkou dobu se však někteří soudruzi zřekli členství pro existenční potíže (např. cukrovar nebral komunisty do zaměstnání, státní dráha komunisty propouštěly a další), ale aktivně podporovali stranu, což bylo nejlépe vidět na táborech 1. máje.

9 členů však neohroženě zůstalo v evidenci: soudruzi Bednář, Fejfarék, Loubal, Kříž, Mička, Navrátil, Němčanský, Urban a Zvěřina.

Jak po ustavení Komunistické strany Československa?

KSČ byla ustavena 16. května 1921. Její ustavení již padá do doby, kdy již začala opadávat revoluční vlna. Snahou buržoazních stran bylo oslabit její vliv na masy. Odpovědí bylo úsilí strany o budování jednotné fronty pracujících. Ve Slavkově byla tato fronta také ustavena a měla 3 členy KSČ a 3 národní socialisty. Byla založena v dalších obcích a tak na 17. prosince 1922 bylo možno svolat okresní konferenci. Konala se ve Slavkově v hostinci U slunce, který byl ozdoben rudým a červenobílým praporem a zúčastnilo se jí 36 delegátů a 61 hostů. Konference zvolila šestičlenný okresní výbor a dala si za cíl vytvářet stávkové výbory dělnictva a akční výbory. Někteří funkcionáři KSČ podceňovali taktiku jednotné fronty zdola, zejména se so-

ciálně demokratickými dělníky a hledali spojení jedině s národně socialistickými dělníky, což mělo za následek odklon k reformismu. Tak tato jednota nedosáhla pozitivních výsledků.

V lednu 1923 byl proveden atentát na ministra financí Rašína i toho využila buržoazie k rozpoutání protikomunistické kampaně. I ve straně národně socialistické se vytvořila skupina, která naléhala na vyhlášení boje proti komunistům. Buržoazie této situace využila a prosadila protilidový zákon na ochranu republiky. To bylo důvodem k rozpoutání silného protilidového hnutí. Také ve Slavkově se sešel 2. září 1923 tábor lidu, na kterém se sešlo na 180 osob.

6. dubna 1924 se na veřejné schůzi KSČ ve Slavkově projednávaly otázky agrární reformy a agrárních cel a schůze také již proklamovala proletářskou jednotu. Zúčastnilo se jí na 200 osob, a byl to počátek nové revoluční práce strany.

Po vyloučení oportunistické skupiny Bubníka z KSČ došlo i ke změnám ve Slavkově. Okresním tajemníkem se stal Cyril Urban ze Slavkova. Po táboře lidu na 1. máje 1925, na kterém asistovalo na 70 četníků, se zvedala znovu revoluční vlna. Rečníci Vladimír Příkrýl z Brna a Josef Blahůtka ze Zbýšova byli po rozpuštění manifestaci zatčeni a odsouzeni ke čtyřem týdnům vězení.

Nástup za bolševizaci

V létě 1925 byla pak zahájena diskuse o bolševizaci strany. Bylo to zejména proto, že na III. sjezdu strany v září 1925 byl zvolen nový ÚV KSČ a mezi zvolenými byl i Klement Gottwald. Byl mu přidělen úsek na poli ideově-propagační výchovy, který většina členů ÚV KSČ podceňovala. Soudruh Klement Gottwald využil své funkce a prosadil, že usnesení sjezdu bylo projednáváno na okresních konferencích a tím posílil a sjednotil zdravé revoluční jádro strany. Ve Slavkově o usnesení sjezdu promluvil Josef Juran, poslanec NS.

1. máj 1926 ve Slavkově se konal pod heslem: Za jednotu odborů, proti nesnesitelným daním, proti reakční úřednické vládě. Po zákazu spartakiády v roce 1928 rozhodlo Jílkovo vedení uspořádat v Praze Rudý den. I ve Slavkově byl přes zákaz uspořádán Rudý den 6. července 1928. Pochodovalo se městem i s hudbou a tábor lidu pak četníci rozehnali. 20 účastníků bylo soudně stíháno a 8 odsouzeno na týden do žaláře.

Po Rudém dni se prohloubila vnitrostraničká krize a postupně upevňovala své pozice opozice, kterou vedl Klement Gottwald. Na V. sjezdu KSČ v r. 1929 byl zvolen Klement Gottwald prvním tajemníkem a byla vytyčena leninská koncepce práce strany. Začala se projevovat krize, která pak dosáhla vyvrcholení v roce 1932. Počátky této krize se na Slavkovsku začaly projevoval již v roce 1929. Potvrzovala se správnost linie V. sjezdu, která orientovala pracující na boj s nezaměstnaností a začíná se organizovat boj nezaměstnaných v jednotné frontě, bez rozdílu politické příslušnosti a boj proti stávkokazům.

1. máje 1930 se tábor lidu, který organizovala KSČ, zaměřoval hlavně na boj proti nezaměstnanosti, zdražování potravin a proti imperialistickým válkám. Poukazuje na kapitalistický režim vykořisťující dělnictvo, na špatné zabezpečení dělnictva. Vyzdvihuje jednotnou frontu všeho pracujícího lidu pro další boj.

VI. sjezd KSČ se konal v březnu 1931. Ukázal na proletářské východisko z krize a znovu nastolil požadavek dokončit pozemkovou reformu. Ve Slavkově se pak konaly v září 1931 obecní volby. Potvrdily růst autority KSČ,

neboť tato obdržela 226 hlasů a 3 mandáty. Za KSČ byli zvoleni: Václav Fiala, dělník, Josef Němčanský, soustružník, a Františka Bednářová, v domácnosti.

Na veřejné schůzi 12. prosince 1931, jíž předsedal Václav Fiala, se jednala otázka nezaměstnanosti a jak proti ní bojovat, byli soudruzi vyzváni, aby vstupovali a získávali členy pro družstvo „Vzájemnost — Včela“, jež tehdy sloužila ve Slavkově jako agitační středisko KSČ, zásluhou jejího vedoucího Cyrila Urbana. Zde se poprvé mluví o SSSR, kde nebyla krize a stát průmyslově a hospodářsky uvzkával. Bylo již citit vliv tzv. Levé fronty, která propagovala navázání diplomatických a kulturních styků se SSSR. Předsedou této Levé fronty, v jejímž čele byl prof. Zdeněk Nejedlý, byl ve Slavkově František Florián a Rudolf Navrátil, jednatelem Josef Ryšánek a kolportérem časopisu Světa sovětů Jan Fejfar.

Přes léto se nezaměstnanost ve Slavkově snížila, neboť lidé byli zaměstnání na stavbě vodovodu a regulaci řeky Litavy. V zimních měsících zase nezaměstnanost stoupla, a proto městská rada uspořádala sbírku, která vynesla 5 180,50 Kč. Napoleonská výstava věnovala 2 000 Kčs a město 5 000 Kč. Městská rada také vyzvala majitele nájemních domů, aby nezaměstnaným posečkali s nájemným a usnesla se, že kino bude odvádět z každé vstupenky poplatky. Byl založen „Spolek pro pěti o nezaměstnané“. V cukrovaru jednomyslně (až na 4 jednotlivce) odhlasovali, že budou odvádět 1% ze mzdy pro nezaměstnané a ve Slavkově se starali o 10 dětí rosicko - oslavanských horníků. Ve všem bylo zřejmé působení komunistických poslanců v obecní radě.

Ač na přelomu let 1932—1933 krize ještě trvala (ve Slavkově byl zřízen úřad práce, kde se přihlásilo 1 106 nezaměstnaných) a již tu bylo nové nebezpečí. V roce 1933 zvítězil v Německu fašismus, který demagogickými hesly se snažil získat dělnictvo. O tomto se jednalo na táboře lidu 1. máje 1933, kde byl odsouzen jak fašismus v Německu, tak také u nás. Ostře se na něm vystupovalo proti „žebračenkám“ a byly odsouzeny jiné strany, který společný postup proti těmto nebezpečím viditelně podceňovaly a bojkotovaly. Řečníci vysvětlovali smysl nové linie na obranu republiky, kterou vypracoval ÚV KSČ, zejména požadavek Jednotné fronty proti fašismu.

Boj o jednotnou frontu proti fašismu

Veřejná schůze 18. listopadu 1934 měla na programu osvětlit význam vstupu SSSR do Společnosti národů. Na táboře lidu 1. máje 1935 promluvil Richard Podaný, který vyzvedl jak význam jednoty pracujících, tak také naše přátelství k Sovětskému svazu, který byl záštitou míru i naší bezpečnosti. Kritizoval naši buržoazii, která podporovala fašismus, neboť v něm viděla hráz proti bolševismu.

Buržoazie ve snaze podkopat jednotu lidu sjednotila reakční strany do Národního sjednocení, které po volbách do parlamentu v roce 1935 mělo pomoci zřizovat vládu. Národní sjednocení však ve volbách bylo poraženo, zatím co KSČ získala o 100 000 hlasů více. Na Slovensku však autonomistický blok, vedený luďáky, zaznamenal další přírůstky. Ve Slavkově se volby konaly v neděli 19. května 1935. KSČ obdržela 322 hlasů do poslanecké sněmovny a 281 hlasů do senátu, zatím co fašizující blok obdržel 260 hlasů do poslanecké sněmovny a 181 hlasů do senátu. Z toho je však také vidět, že fašisté ve Slavkově měli dost přívrženců.

16. května 1935 je podepsána čs. — sovětská spojenecká smlouva, což bylo velkým vítězstvím protifašistického lidového hnutí.

Na táboře lidu 4. srpna 1935 ve Slavkově promluvil řečník Josef Čejka ze Svitávky. Vysvětloval úsilí KSČ o zorganizování jednotné fronty a význam pomoci španělským vlastencům v boji proti fašismu. Bylo upozorněno na akut-

ní nebezpečí války, neboť Hitler zavedl prezenční vojenskou službu a žádá autonomii pro německou menšinu. Pak následovaly veřejné schůze 27. září 1936 a 29. listopadu 1936, kde se poukazovalo na úsilí reakce rozbit naše spojení se SSSR, na rostoucí bídu pracujících, neboť přes částečné oživení v průmyslu, dělnictvo strádá dál. Na veřejné schůzi 11. dubna 1937 promluvil poslanec NS Julius Dolanský, který upozornil na plotichy reakce a buržoazie, neboť agrárníci podporovali Henleina, lidovci zase luďáky. Zavedení obilního monopolu přineslo jen zisky velkostatkářům a ukázal na význam naší pomoci španělským vlastencům.

Na manifestaci 1. máje 1937, za předsednictví Josefa Rerycha, promluvil František Mráz a upozornil na rozdělenost světa, na fašistickou osu — Berlín — Řím a demokratickou osu Paříž—Praha—Moskva. Žádal zvýšení mezd dělníků, snížení zisku kartelářů, zrušení dluhů drobných zemědělců a zlepšení daňového systému tak, aby bohaté vrstvy byly zdaněny tak, jak odpovídá jejich příjmu a majetku. Odsoudil v této souvislosti snahy o odklon od našeho spojení se SSSR. Zde byl předložen požadavek k utvoření jednotné lidové fronty.

Důležitá byla voličská schůze 22. května 1938, tato se usnesla na následujícím: Vyslovila souhlas s opatřeními na obranu republiky, zajištění ochrany hranic a udržení pořádku v Němci osídlených oblastech. Účastníci požadovali zatčení Henleina a jeho štábu a suspendování německých soudců v Brně, kteří již tehdy veřejně sympatizovali s nacismem.

Mnichovská dohoda a politika KSČ

V noci z 29. na 30. září 1938 západní mocnosti schválily Hitlerovi nárok na Sudety a čs. vláda dala souhlas. Byly z toho všennárodní protestní bouře. Když byla 23. září 1938 vyhlášena mobilizace, slavkovští občané do 40 let se s chvatem chystali do stanovených míst s bolestnou předtuchou, která se splnila již 30. září 1938. Na konferenci šéfu vlády Francie, Itálie, Velké Británie a Německa, byla podepsána dohoda o odstoupení Sudet Německu a dalších oblastí Polsku a Maďarsku. Prezidentem republiky se stal dr. Emil Hácha. ÚV KSČ vypracoval novou linii postupu. Ale již 9. října na Slovensku a 20. října v českých zemích byla KSČ zakázána a strana přešla na ilegální práci. Čelní představitelé v čele s Klementem Gottwaldem odešli do Moskvy. 27. prosince 1938 prohlásilo ministerstvo vnitra KSČ za rozpuštěnou. Poslanci KSČ byli vyloučeni z parlamentu. Okresní úřad ve Vyškově výnosem ze dne 8. února 1939 zbavil funkce členů zastupitelstva Václavu Fialu, Cyrila Urbana a Františka Opluštila a náhradníky Vladimíra Hnízdila, Aloise Drkala, Josefa Vykouřila, Viléma Tesáčka, Jana Mísaře, Boh. Pavézku, Adolfa Holoubka, Františka Horáka, Jana Fejfar, Klimenta Novotného, Antonína Zelinku, Antonína Vorálka, Stanislava Valníčka a Antonína Franka.

Okupace Sudet nebyla konečným cílem nacistů. Po dohodě s nimi vyhlásili 14. března 1939 klerofašisté na Slovensku samostatný Slovenský štát a 15. března 1939 okupovali pak nacisté okleštěný zbytek českých zemí a vyhlásili tzv. Protektorát Čechy a Morava. Ostrý protest proti tomuto aktu vznesl pouze Sovětský Svaz. Ve své notě německé vládě označil okupaci za svěvolnou, násilnou a agresivní, ohrožující světový mír.

Od 18. března 1939 do 14. dubna 1939 bylo ubytováno ve slavkovské škole nacistické vojsko. Prvním opatřením bylo, že eukrovar, jako židovský majetek, byl vzat do německé správy. Začala doba okupace. Na naše národy dolehl spolu s národnostním útlakem i nejostřejší útlak politický a sociální.

Závěr

Materiál o založení a vývoji KSČ ve Slavkově ukazuje na úpornou jak organizační, tak politicko - výchovnou práci. Tato práce nebyla samoučelná nebo sektářská. Je pravda, že hned po založení strany jí pomáhala v práci

mezi mládeží i dospělými Dělnická tělocvičná jednota, později Federovaná DTJ, ve které v našem okrsku začínal svou práci i Klement Gottwald. Ve Slavkově to byli hlavně Josef Němčanský, Josef Kříž a Jan Fejfar. Pracoval také Komunistický svaz mládeže, který organizoval hlavně kulturní stránku masové politické práce. Mnozí nad tím mávnou rukou — to je jen obyčejné kulturníčení. Ale je to velká chyba. Strana v začátcích byla bez prostředků a tak musela divadly, tancovačkami a jinými akcemi získávat peníze, to na jedné straně, na druhé straně někdo musel uvádět hry pokrokové, jako např. ve Slavkově *Probuzenci*, *Válka prokletá* a další. I zde bylo třeba uvědomění i obětavosti. Např. rekvizity a další pomůcky museli půjčovat členové. Divadelní hry redigoval Josef Němčanský. Nebo pěvecký spolek. To nebylo jen zpívání, ale i nácvik písní na ateistické pohřby. V tomto pomáhal ředitel školy Josef Brauner, vášnivý zastánce zpopelňování a nenavštěvování náboženství. Soudružky zase vyšívaly různé dečky, vrcholem toho je i vyšívaný stranický prapor, který je nesen vždy na 1. máje v čele průvodu. Jsou na něm vyšíta hesla: *Práci čest a Proletáři všech zemí, spojte se!*

Soudružky s mládežníky zase prodávaly na manifestaci 1. máje karafiáty, i jinak pomáhaly při výzdobě nebo stranických akcích. Měly ohromnou radost, že jejich manifestace měly neuvěřitelně účastníků, což ukazovalo na množství sympatizujících, i když nemohli být z existenčních důvodů ve straně. I FDTJ, později PTJ, hrála svou důležitou úlohu. Vždyť i Slavkováci cvičili na Maninách na I. spartakiádě a pak vzpomeňme na Rudý den v roce 1928. To všechno byla také škola „mladých“ komunistů. Rozpaky v organizační práci vyplývaly z toho, že zpočátku nebylo zkušeností, ani cílevědomého ideového vedení. Z toho také vyplývaly chyby v budování jednotné fronty, kdy se dávaly komunisté dohromady s národními socialisty, místo aby předně usilovali i s dělníky soc. dem. o jednotnou frontu. Ukázalo se, že budovat jednotnou frontu za přechodné konjunktury bylo chybné a také tato snaha nepřinesla efekt, ale vedla k různým kompromisům, které věci škodily. Teprve po roce 1926 si vedení uvědomilo, že je třeba vychovávat a vést revolucionáře, ale trvalo to ještě dva roky, než se strana dopracovala bolševického vedení. Pak již správně položila důraz na nezaměstnanost a boj proti ní, za jednotný postup ve stávkách, na boj proti stávkokazům a zajištění nezaměstnaných. V průběhu dalších let pak na první místo masové politické práce se dostává boj proti fašismu a na této bázi pak i úsilí o společný postup a při tom odhalovat reakčnost agrárníků a lidovců a jejich izolaci v masách.

Je třeba se zmínit i o úloze spotřebního družstva „Včela“ ve Slavkově. Toto družstvo bylo většinou ovládáno sociálními demokraty a zvláště po roce 1921 zůstalo sociálně demokratické a komunistům nepřístupné. Ale ve Slavkově od založení v roce 1917 je vedl Cyril Urban až do roku 1932. Cyril Urban byl jedním z těch zapálených komunistů, kteří nezdali ani ve „Včele“. V domě Včely na Brněnské ulici se prakticky zakládala strana. Členské schůze a výborové schůze se scházely u hostinci u Slunce. Ve „Včele“ bylo také agitkační a propagační středisko strany (prodávaly se zde noviny jako *Rovnost*, *Rudé právo*, *Rozséváčka* a *Kohoutek*). A protože tam chodili nakupovat hlavně dělníci z celého okolí, přenášeli zprávy z ústředí dál. Bylo to právě komunistické centrum ve Slavkově.

Nakonec je třeba ocenit práci žen. Na nich ležela tíha drobné organizační práce jak na politických akcích, kulturní frontě, i sportovních akcích. Tam se osvědčily jako dobré a obětavé organizátorky a podporovaly své muže v každé práci při akci. Za to jim patří veliký dík.

Ta průkopnická práce od založení strany byla tvrdá, ale záslužná. Bez ní by nebylo dneška.

Ilegální boj KSČ v letech 1939-1945

Začínáme psát novou kapitolu, kapitolu ilegální práce strany v boji proti fašismu v letech 1939—1945. Je to nejbolestnější, ale také nejslavnější kapitola naší strany, v níž byli tvrdě a nekompromisně prověřováni členové strany i bezpartijní a jen ti nejstatečnější v tomto boji obstáli.

Okresní výbor KSČ ve Vyškově, za předsednictví Josefa Rerycha, již v době zákazu činnosti strany v roce 1938 začal budovat organizační i politické předpoklady pro ilegální činnost. Za prvé byly zničeny, nebo bezpečně uloženy všechny seznamy či dokumenty, podle kterých by mohly fašistické orgány a jejich pomohači v následující době pronásledovat či věznit soudruhy a za druhé připravovat ilegální činnost, aby stranické orgány neztratily kontakt se členstvem. Členové okresního výboru KSČ si rozdělili okres na rajóny (v každém rajóně bylo v průměru 7 obcí) a dále byly založeny buňky (nejvíce 5 nebo tři členové), kterým měly být předávány zprávy, pokyny, agitkační materiál či noviny. Praxe však ukázala, že mnoho členů s touto prací, hlavně s dodržováním bezpečnosti a utajení, nemá zkušenosti a po prvních represivních akcích „demobilizovalo“ a odmítalo plnit úkoly.

Tak bylo komunistické hnutí oslabeno hned ze dvou stran. Jednak o dobrovolné odpadlíky a jednak o ty, kteří po zatčení „promluvili“ a pomohli tak část ilegálních pracovníků pozatýkat. Těchto však bylo poměrně málo. Postupem času se ilegální hnutí „konsolidovalo“ a přibývalo akcí, jako např. sbírky na pomoc rodinám vězněných či popravených, někteří poskytovali úkryt ilegálním pracovníkům a pomáhali pro ně shánět zprávy, pomáhali při distribuci tisku, převáděli ilegální pracovníky a čestně, utajeně plnili další úkoly. Tito lidé většinou po válce zůstali neznámí. Přesto seznam zatčených a popravených v našem městě je dost rozsáhlý.

Zatčení a popravení Slavkováci za okupace

V ROCE 1941 BYLI ZE SLAVKOVA ZATČENI:

František Mareček, zatčený 18. 4. 1941, popravený 15. 9. 1942 v Breslau.

Josef Ryšánek, zatčený 23. 8. 1941, popravený 7. 5. 1942 v Breslau.

Karel Čech, zatčený 8. 12. 1941, popravený 10. 5. 1943

Marie Vaňková, zatčená dne 5. 10. 1941, propuštěna 30. 4. 1942, znovu zatčena 5. 10. 1942, propuštěna po osvobození koncentračního tábora ve Svatobřichích v roce 1945.

Prof. Ladislav Vaněk, zatčený 4. 9. 1942, odsouzen k smrti 8. 1. 1943, rozsudek byl odkládán a vrátil se r. 1945.

Robert Ondráček, zatčen 21. 1. 1942, popraven 15. 6. 1942.

V ROCE 1942 BYLI ZATČENI A ODVLEČENI:

Jaroslav Ševčík a J. Cigánek

Ota Preis, zatčen 1. 4. 1942, dále Greta Preisová a Ruth Preisová, propuštěni po osvobození 6. 6. 1945

Bohumil Petřík, zatčen 13. 11. 1942.

Ing. Jan Procházka, zatčen v lednu 1942.

PRO SCHVALOVÁNÍ ATENTÁTU NA HEYDRICHA:

Antonín Zukal, zatčen 30. 5. 1942, popravený 4. 6. 1942.
Ing. Jan Procházka a Robert Ondráček — popraveni.
JUDr. Alois Zyka, zatčený 15. 1. 1942, propuštěn 27. 6. 1945.
Bohumil Petřík, zatčen 29. 5. 1942, propuštěn po osvobození 1945.

V ROCE 1943 BYLI ZATČENI:

Rostislav Boleloucký, zatčený 17. 3. 1943, propuštěný 19. 4. 1945.
Adolf Cetkovský, zatčený 2. 9. 1943, propuštěný 31. 7. 1944.
Jaroslav Hanák, zatčený 1. 10. 1943, propuštěný 1. 6. 1945.
Felicitita Lustigová, zatčena 9. 4. 1943, propuštěna 2. 6. 1945.
Jan Pytela, zatčený 8. 6. 1943, propuštěný 18. 5. 1945.
František Trnčák, zatčený 1. 10. 1943, propuštěný 14. 5. 1945.
František Orálek, zatčen, ale již se nevrátil.
Jakub Jureček, zatčen 13. 4. 1943, popraven 3. 6. 1943 ve Vratislavi.

V ROCE 1944 BYLI ZATČENI:

Zdeněk Dvořák, popraven 9. 11. 1944.
Antonín Homola, zatčen 21. 4. 1944, propuštěn 11. 8. 1944.
Karel Lustig, zatčen 18. 9. 1944, propuštěn 2. 6. 1945.
MUDr. Otomar Strach, zatčen 30. 9. 1944, propuštěn 15. 5. 1945.
MUDr. Otmar Lustig, zatčen 27. 9. 1944, propuštěn 13. 5. 1945.
Václav Pavézka, zatčen 31. 8. 1944, popravený ve Flösenburgu.

Josef Rerych

Nejvýznamnější postavou komunistického odboje ve slavkovském teritoriu byl Josef Rerych, maloročník z Nížkovic. Psali jsme o něm v č. 4–5/1983. Vrátil se z první světové války z Ruska jako levicový legionář. Nepokrytě dával najevo své sympatie ke komunistické straně a jejím ideám. A snad právě oportunistus v prvním desetiletí stranického života jej ponechával mimo stranu. Až po nástupu Klementa Gottwalda a po přechodu na bolševizaci strany, se rozhoduje pro vstup do strany. V roce 1931 zakládá v Nížkovicích stranickou buňku, která se rozrostla do roku 1936 na 58 členů. To již pracoval v aktivu obvodního výboru strany ve Slavkově, v aktivu okresního výboru strany a posléze se stává členem v zemském výboru KSČ v Brně. V roce 1935 kandidoval do poslanecké sněmovny. Zvláště aktivní byl v době nábory dobrovolníků pro pomoc v občanské válce ve Španělsku, kde poprvé fašismus rozpoutal antikomunistickou kampaň. V té době také zaníceně bojoval za jednotnou frontu a obranu vlasti proti německému fašismu. Po zastavení činnosti komunistické strany jako předseda okresního výboru KSČ ve Vyškově (20. října 1938) podniká opatření pro přechod do ilegality. Členové okresního výboru si rozdělili okres po 7 obcích, kde se měly budovat buňky a připravovat se na ilegální práci a její podporu. Tatáž opatření se prováděla i na zemském vedení KSČ v Brně

za vedení dr. Flajšnera (byl krátce po okupaci zatčen a na Špilberku ubit). Členové zemského vedení KSČ byli zároveň i instruktory I. ilegálního výboru KSČ, který byl pozatýkán. Rerychovi se včas podařilo utéci a přešel na profesionální formu protifašistického bojovníka a od té doby se skrýval (1. března 1941). To již stačil zařídit ilegální tiskárnu v podzemí paláce pojišťovny v Brně, odkud pak distribuoval tiskoviny a propagační materiál do celého kraje. Po zatčení I. ústředního výboru organizuje na pokyn II. ÚV KSČ schůzku vedoucích funkcionářů strany na srpen 1941 v Markově mlýně v Malínkách za Brankovicemi. Této schůzky se zúčastnil i Václav Mařík, pověřený ÚV KSČ řízením stranické práce na Moravě a z funkcionářů Josef Rerych, Vojtěch Krejčíř, Rostislav Trískala, Ladislav Ševčík. Z nich bylo ustaveno zemské vedení KSČ na Moravě. Z I. ÚV KSČ zbyl jedině Jan Zika, II. ÚV KSČ byl ustaven z instruktorů ÚV KSČ, a to Václava Maříka (zastřelil se při zatýkání v červenci 1942), Julia Fučíka a dalších.

V září 1942 byla v Brušperku u Ostravy další schůzka, kde bylo dohodnuto přeorganizovat činnost na okresy a do čela zemského vedení byl postaven Josef Rerych. Dobře pracující ilegální síť nemohla ujít pozornosti gestapa. Poslalo na Moravu nejzkušenější konfidenty z celého protektorátu a tak již 5. prosince 1942 se prozradilo spojení na Brno a zatčení byli Rostislav Trískala a Vojtěch Krejčíř a o něco později i lidé kolem ilegální ostopovické tiskárny, (kam byla zatím tato přemístěna z Brna). Na svobodu zůstali jen Josef Rerych a Ladislav Ševčík, po nichž gestapo usilovně pátralo — 15. února 1942 byl smrtelně postřelen konfidentem Ladislav Ševčík a zůstal sám jen Josef Rerych. Neúnavně dával dohromady novou stranickou síť a tak se dostal do styku i s konfidentem Otakarem Chalupou, bývalým odbojářem, kterému uvěřil — a to byl počátek konce Josefa Rerycha. Na 18. května 1943 byla s vědomím gestapa smluvena schůzka mezi Chalupou a Rerychem u Brněnských Ivanovic a tam se podařilo gestapu jej zatknout dřív, než stačil spáchat sebevraždu. Byl odvezen do Kounicových kolejí a tam vyslýchán neslýchaně brutálním způsobem, že byl doslova ubit, aniž prozradil jedině jméno. 20. května 1943 umírá . . .

Zbývá se jen zmínit, že jeho organizační činnost byla veliká: Organizoval vydávání stranického časopisu „Hlasy z podzemí“, které později byly přejmenovány na „Moravskou Rovnost“, „Dějiny VKSB“, spoustu propagačního materiálu, které mnohdy sám distribuoval, dále se musel starat o stravenky, šatenky, peníze a jiné potřeby pro ilegální boj, který spěl k jednomu: připravit národ na ozbrojený boj, kterého se bohužel nedočkal. Z 12 okresních vedoucích přežilo okupaci jen 6 — ostatní byli popraveni, ubiti či zastřeleni.

Josef Rerych se svou činností se zařadil mezi národní hrdiny, jako byl Julius Fučík, Jan Šverma a další. Byl a je vzorem komunistické disciplinovanosti, čestnosti, obětavosti i věrnosti ideám, pro které žil, pracoval, a také byl umučen. Ale nevzdal se — a stal se tak pro nás všechny vzorem. 20. května 1986 uplynulo od jeho smrti 43 let. — Buď čest jeho památce!

Při této příležitosti se musíme zmínit i o práci Josefa Novotného z Nížkovic, který byl úzkým spolupracovníkem Josefa Rerycha, jak za první republiky, tak i v okupaci. Za prvé republiky pomáhal v organizování stranických akcí jak v blízkém okolí Slavkova, tak i v okresním měřítku, v okupaci mu dělal hlavní spojku na Slavkovsku a po okupaci byl prvním obvodním předsedou KSČ na Slavkovsku a pomáhal řešit úkoly národní a demokratické revoluce a přechod k socialistické revoluci s elánem a zásadami s kterými Josef Rerych šel do boje za okupace i před ní. Jeho hlavní činnost lze zařadit do bojů před Únorem, hlavně po něm při zakládání základů socialistického života až po dnešek. Žije nyní ve věku 84 let v penzionu ve Vyškově, se stálým zájmem o problémy, které nyní řeší rozvinutá socialistická společnost.

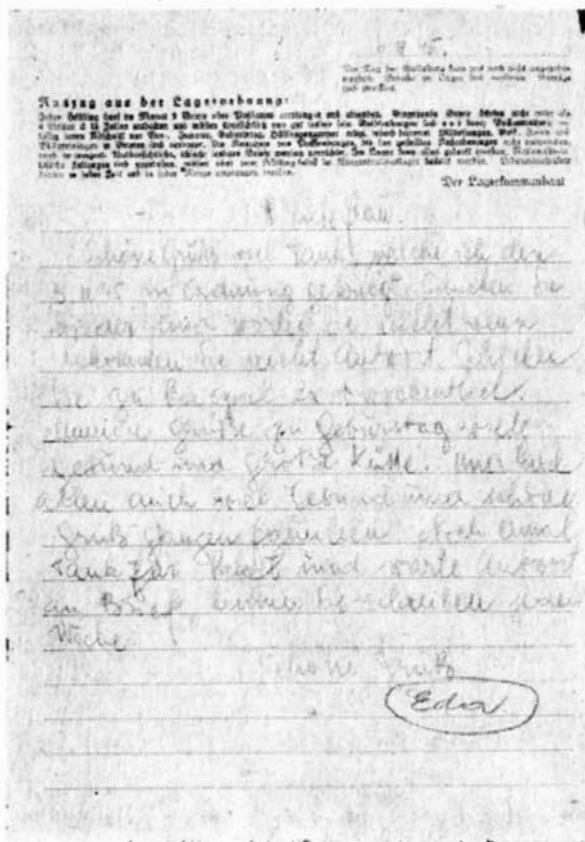
Dr. Antonín Bílý

Ve Slavkově žil blízký spolupracovník Josefa Rerycha a Ladislava Ševčíka a jiných vedoucích funkcionářů strany — dr. Antonín Bílý, přednosta soudu v. v. Pracoval tak obezřetně a promyšleně, že o jeho činnosti lidé v okolí neměli potuchy a mnozí jej dokonce považovali za kolaboranta. Byl to pracovník s jakýmsi zvláštním posláním, který na odboj věnoval téměř 72 000 Kč.

Narodil se 24. 7. 1888 ve Vštěnicích, okres Val. Meziříčí. Jako soudce po vystudování sloužil u třinácti soudů a od roku 1931 u okresního soudu ve Slavkově. 1. prosince 1942 na vlastní žádost odchází do důchodu. V lednu 1939 navázal styk s dr. Richardem Fleischnerem a několika dalšími soudruhy zemského sekretariátu KSČ v Brně. A tehdy jej napadlo, že strana bude v následujícím období potřebovat pomoc. Nabídl Cyrilu Urbanovi ve Slavkově (který dělal posledního předsedu organizace KSČ), že bude pro účely KSČ přispívat měsíčně 500 Kč. Za účasti Cyrila Urbana, Josefa Rerycha a Stanislava Masara bylo dohodnuto, že peníze bude skládat na stranickém sekretariátě v Brně. Pro účely strany opatřil radiový přijímač a hotově Stanislavu Masarovi vyplatil 3 000 Kč, a v červenci dalších 2 000 Kč. Pak podporoval Jana Jankovského měsíční dávkou 1 000 Kč a potravinami do konce roku 1939.

Velkou zásluhu na vydání Dějin UKS (b) má dr. Antonín Bílý, spolu se svou manželkou je opisoval na psacím stroji

Po odchodu na místo Jana Jankovského nastoupil Ludvík Tvardek, který v roce 1940 přivedl Václava Sinkuleho, člena ilegálního výboru ÚV KSČ. Ke

Památka na koncentrák. Takové dopisy směli psát vězňové jedenkrát za měsíc, musely být napsány německy a musely být dávány předem velení lágru k revizi. Byly posílány otevřené a nesměly obsahovat žádné „tajné“ zprávy. Byly proto formální, ale aspoň daly vědět, že vězeň je ještě na živu (mnohdy ani to ne, protože mezi tím, než přišly adresátovi, vězeň byl popraven nebo zemřel).

zlepšení odbojové činnosti uskutečnil pak řadu opatření a celou existující ilegální síť uvedl do aktivní činnosti. Václav Sinkule byl však povolán v srpnu 1940 do Prahy a na jeho místo pak nastoupil Ladislav Ševčík, dělník z Ostravy. Jeho prostřednictvím dále odváděl prostředky na odbojovou činnost. Často se u něj scházel Rerych s dalšími ilegálními pracovníky. Pro styk se stranickými odbojovými buňkami byl ustanoven Pavel Popela z Telnice, který se ukrýval v Milešovicích.

Eduard Večeřa

Jednu z buněk na Slavkovsku vedl i Eduard Večeřa z Vážan. Před rozpuštěním strany v roce 1938 byl členem OV KSC ve Vyškově a když byl okres rozdělen na rajóny, dělal spojku mezi zemským vedením KSČ a členy KSČ na Slavkovsku. Jeho život byl pestrý. Již jako desetiletý cvičil ve FDTJ v Hruškách, tato organizace byla spolu s KSČ založena v roce 1921. Když vyšel školu, pracoval ve Svazu mladých komunistů (komsomol) a pak se stal v roce 1928 členem KSČ a členem Rudých odborů. S Rudými odbory se zúčastnil několika stávek, zvláště textilních a stavebních dělníků v Brně. Tehdy byla v Hruškách silná stranická organizace, neboť v letech 1928–1938 tam byl starostou zvolen komunist. Eduard Večeřa, než se po ožení odstěhoval do Vážan, zastával funkci předsedy stranické organizace v Hruškách. Po přestěhování do Vážan se hned zapojil do práce. Seznámil se tam i s nízkovskými komunisty a později se stal členem OV KSČ ve Vyškově. V roce 1937 byli vyslýcháni četnictvem pro nábor do Španělska (i s Josefem Rerychem), byla u něj provedena domovní prohlídka a zabaveny Marxovy a Leninovy spisy. Po rozpuštění OV KSČ splňoval předpoklady pro ilegální práci na pokyn vyšších stranických orgánů. S Rerychem, který byl pak členem krajského vedení, byl neustále ve styku. Když tento byl ubit v Kounicových kolejích v roce 1943, přidal se k ilegální skupině listonošů, kteří měli mezi sebou dva konfidenty, kteří je prozradili gestapu a tak byl i Eduard Večeřa 5. května 1944 zatčen, vyslýchán v Kounicových kolejích, pak Pod kaštaný a nakonec odvezen do koncentračního tábora Flossenbürg a přidělen do jeho pobočky Herschbrüch a to s puncem „návrat nežádoucí“. Když se blížilo osvobození, byli zařazeni do „pochodu smrti“. Při tomto pochodu uslyšeli rachot jízdy tanků, začali volat: „Američané“ a při nastalém zmatku se jim podařilo utéci. Schoval se na půdě jednoho statku, což bylo štěstím, neboť ti, které se pak Němcům podařilo pochytyat, byli postříleni. Vrátil se domů 19. května 1945. Hned 20. května 1945 se konala na jeho přivítání veřejná schůze, kde byl zvolen i výbor KSČ a on zvolen předsedou organizace KSČ a pověřen i funkcí náčelníka „národní milice“.

V době okupace hrávali ochotníci ve Vážanech divadla, výtěžek z nich byl věnován na odboj. Vedoucím byl Eduard Večeřa (první zprava stojící).

OZBROJENÝ BOJ PROTI OKUPANTŮM:

Strana neúnavnou, trpělivou prací připravovala členy a další občany na ozbrojený odpor, neboť si byla vědoma, že všichni poctiví občané boj proti okupantům považují za samozřejmost. Ačkoliv ilegální práce činila bariéry mezi skupinami, přece jen docházelo mezi nimi ke kontaktu a koordinaci akcí. Ukázalo se pak, jak velkou práci vykonali organizátoři komunistického ilegálního odporu — na rozdíl od jiných ilegálních buněk. Jiné buňky se formovaly na základě znalostí z předokupační činnosti a proto se více — jak u komunistického odboje — stávali obětmi fašistických konfidentů, nebo jiných praktik. Také členové Vlakky, Kuratoria a dalších fašistických organizací většinou dělali fašistům nadháněče a udavače. Nejlépe tuto činnost vystihl rozkaz jednoho z vedoucích Vlakky, Ryse-Rozsévače: „Pracujte pro gestapo, nebojte se krve! Když vůdce nařídí, obětujte všechno!“ Nejlépe opovržením s těmito pomahači, udavači a zrádci vyjádřil na procesu se zrádci a vlajkaři prokurátor, když žádal trest smrti: „Kdybychom měli soucit s těmi, kteří zrazovali, došli bychom opět ke katastrofě. Je zapotřebí proto se zbavit tohoto plevele, aby základy našeho nového života byly zdravé a plodné!“ Někteří zrádci byli po zásluze potrestáni, jiní zůstali mezi námi, — nepoznání, — protože pracovali anonymně, mnohdy udávali jen ze sousedské zášti nebo touze po obohacení. Zavinili smrt mnoha statečných a dobrých lidí. Tolik na závěr k ilegální práci i pro poučení.

Na Slavkovsku bojovaly tyto ilegální organizace: Komunistický odboj, Obrana národa, Sokolská odbojová organizace Jindra a Odbojová organizace Lvíce. V našem okrsku bojovalo celkem 5 partyzánských skupin: Zdenka, Olga, Olga —Kobeřice, Chřibý —Nevojice a Jindra — Gryc.

Partyzánská skupina Olga

Partyzánská skupina Olga byla největším partyzánským oddílem na jihovýchodní Moravě. Vznikla z rozbité partyzánské skupiny a byla nazvána po její člence Olze Františákové. Její počátky se datují na 9. ledna 1944 v Nemochovicích, kde v domě Pospíšilových složili první přísahu. Od té doby jsou Nemochovice pokládány za kolébku této skupiny. Prvními akcemi bylo získávání zbraní a to: Na Vrčavě, Bílém Vlku, Zlatém jelenu, (kde se střetli náhodně s jagdkomandem, byl zastřelen Jirka Jirovský, zraněn Rudolf Venhuda i Láďa Verner). O tři dny později přepadla 12 členná skupina partyzánů Olga ubytovnu maďarských vojáků ve staré škole v Brankovicích, kde ukořistili 40 vojenských pušek, 4 pistole, 40 ručních granátů a několik set nábojů. Za několik dnů na to vypustili na nádraží v Morkovicích 30 cisteren benzínu, nafty a oleje. Za dva dny pak v obci Divoky u Zdounek přepadem maďarské jednotky získávají 60 pušek, 2 samopaly, 6 pistolí a první lehký kulomet a tisíce nábojů. 6. března v Troubkách u Zdounek získávají přepadem maďarských důstojníků 1 samopal a 4 pistole s náboji. Sídlo měli v Nemochovicích. Tam nadlouho nemohli k vůli utajení zůstat. Proto se přesunují do Dobročovic, pak Letošova a 21. března se přesunují přes Lovčičky do Kobeřic. Zde se střetli s trestným komandem fašistů z něhož 3 likvidovali a 1 byl zraněn. Poté se přesunuli do blízkých Vážan a pak zpět do Nemochovic. Při přestřelce u Brankovic, za několik dní poté padli Rusové Ivan Korš a Timofej Gaučerov a dále Milan Dias z Brankovic. To již věděli, že Ludva Koukal, který vyjednával v Brně o dodávce zbraní, uvěřil konfidentu Ryšánkovi. Poté se skupina přesunula na Kroměřížsko. V Nemochovicích se ještě jednou objevili „partyzáni“, byli to však „vlasovci“, kteří vyzvídali, kde partyzáni jsou. Naneštěstí žádný občan nic neprozradil. Jinak hrozila Nemochovicím likvidace.

Partyzánská skupina Olga — Kobeřice

Druhou partyzánskou skupinou byla Olga-Kobeřice. Vznikla koncem roku 1944 a tvořili ji Pravoslav Melichárek, Josef Melichárek st., Josef Melichárek ml., Miroslav Koukal, Ludvík Koukal, Bořivoj Večeřa, František Němeček a postupně ji rozšiřovali Miroslav Bedáň, Zdeněk Knesl, František Urban, Dušan Oslík a Bohumil Oslík. První akce směřovaly na získání zbraní a to přepadem maďarské posádky v Otnicích a německé kolony v lese nad Uhřicemi. Tuto skupinku, která nebyla nikým řízena, vedl Pravoslav Melichárek, rozvíjela bojové akce v oblasti Ždánského lesa, později se spojila s partyzánským oddílem „Olga“ který operoval v oblasti Chřibů a Ždánského lesa a tak vznikl 1. partyzánský odřad Jana Žižky, který pak byl zařazen do Rudé armády. Největší problém měli s ukrytím partyzánů ze skupiny Olgy-Nemochovice, zvláště po její akci, kdy na mlatě Jaroslava Milise zanechala tři likvidované Němce s nápisem: „Jak vy nám — tak my vám!“ — a pak se přesunuli přes Vážany zpět na svou základnu v Nemochovicích. K nejdůležitějším akcím této skupiny bylo zajištění nacistického generála von Müllera na zámku v Hořticích a vypuštění pohonných hmot z cisternových vagonů na nádraží v Morkovicích. 25. dubna 1945 skupina místních partyzánů, za pomoci sovětských rozvědků, vyhnala z obce Němce. Ti ale po přivolané posile se vrátili zpět a v nastalé přestřelce padli dva partyzáni a to Josef Melichárek a Miroslav Koukal. Další partyzán Ludvík Koukal byl zatčen a odvázen neznámo kam. Z transportu uprchl a skrýval se pak s hlavní skupinou. Pak celá skupina Olga požádala o zařazení do Sovětské armády, kam také byla přijata, aby mohla jít na pomoc Praze. Přijetí provedl hrdina Sovětského svazu podplukovník Z. G. Ischakov těmito slovy k nastoupené partyzánské jednotce Olga: „Soudruzi, partyzáni oddílu Olga! Chrabře jste bojovali v týlu nepřítelů. Osvědčili jste se v boji a byli jste zařazení do slavné Rudé armády. Stáváte se příslušníky 13. gardového pluku, 1. gardové divize. Ani zde vaše bojovnost nesmí ochabnout a společně budeme bojovat proti společnému nepříteli — fašismu. Ode dneška ponese vaše samostatná jednotka, ve svazku Rudé armády, gardová!“ a po té přijal velitel, jeho zástupci a na bojovou zástavu, kterou jim předal, gvardějské odznaky.

Partyzánům pomáhali i ostatní občané. Poskytovali jim úkryt, přispívali zásobováním, pomáhali v rozvědkové činnosti, když je včas varovali. I tak se podíleli na protifašistickém odboji.

O zkušenostech z Vážan jsme psali loni v čísle 3—4/85.

Partyzánská skupina Zdenka

Partyzánská skupina „Zdenka“, její členové nežili v ilegalitě, zdržovali se ve svých bytech. Její odbojovou činností bylo psaní a rozšiřování protistátních letáček v okolí Rašovic, Slavkova a Bučovic. Skupině scházely zbraně. První pušku odcizil S. Čermák vojákům, pracujícím v lese. Přepad vojenského skladu v cihelně v Letošově byl bezúčelný, zbraně tam nebyly. Rašovská skupina ukořistila zbraně jedině od 3 Němců, které nenadále přepadla. Další přepad cihelny u Křížanovic nepřinesl také zbraně. V únoru pak přepadli u Mouřínova 3 Němce, 2 zranili a přibýly jim 2 vojenské pušky. Poté několikrát přepadli německé kolony, ale museli vždy ustoupit. 7. dubna 1945 chtěli přerušit železniční trať, mělo údajně projet 7 vojenských transportů ze Slovenska. U Hodějic přerušili telegrafní a telefonní vedení, ale k přerušení tratě nedošlo. Téhož dne v noci odzbrojili lesní personál v hájence Zdravá voda a Hvězdlická. Pak již pomáhali při osvobozovacích bojích Rudé armády.

Partyzánská skupina Chříby—Nevojice

Tato skupina se formovala koncem roku 1943. Napřed začali s vyzbrojováním a s aktivní činností započali v březnu 1945. Velitelem byl Josef Hanák z Nevojic. První pokus o ozbrojenou akci byl 9. března 1945. Němečtí vojáci však ujeli. Pak přerušili telefonní spojení Bučovice—Ždánice a projíždějícímu německému vojákovvi odebrali pistoli se střílivem. 23. března ukořistili 2 lehké kulometry a 3 vojenské pušky. Pak jedni podávali německým vojákům slivovici a ostatní jim odcizili 4 samopaly a střílivo. Poté následovalo několik přepadových akcí. Zajímavostí této skupiny bylo to, že v ní pracovali i Němci (Rudolf Götz, rakouský komunista a Rudolf Pfeifer z Brna) a 6 příslušníků jugoslávské národnosti.

Při sabotážní akci na železniční trati Nesovice-Nevojice zabavili jak střílivo, tak potraviny, které předali 30 uprchlíkům maďarským a srbským, kteří se schovávali v lese. Pak již spolupracovali se sovětskou armádou.

Partyzánská skupina Jindra — Gryc

Partyzánská skupina Jindra — Gryc, tato pracovala ve střední a severozápadní části dnešního vyškovského okresu.

Tyto partyzánské skupiny — oddíly — nemají tak bohatou činnost jako jiné, ale přesto zaslouží ocenění, neboť terén nebyl pro partyzánský boj vhodný. Tím více je třeba si cenit pomoci civilního obyvatelstva, které nejen partyzánům, ale ilegálním pracovníkům vůbec, pomáhalo opatřovat potravu, šatstvo, ukrývalo je ve svých domech, přinášelo zprávy o situaci, pomáhalo případně povozy atd. To všechno byla oběť, která nesla velké nebezpečí jak pro partyzány, tak i občany. Všichni pomáhali ničit nepřátele, ztěžovat jejich situaci a ústup. Za to jim patří veliký dík a ocenění. V době války jsme dovedli být jednotni, až na malé výjimky. A tuto solidaritu musíme dodržet i nyní, při budování socialistického hospodářství. To je odkaz našeho protihitlerovského boje.

A ještě jedno je třeba připomenout: ilegální pracovníci nejen bojovali proti Hitlerovi, nejenže organizovali ozbrojený odpor, ale lidi i vzdělávali a připravovali je na úkoly po válce. Proto již před osvobozením chystali kádrově a organizačně obsazení funkcí v národních výborech a jejich ozbrojených silách. O tomto jsme již ve Slavkovském zpravodaji psali. Byl to, oproti roku 1918, nesporně úspěch, který položil základy přerůstání národní a demokratické revoluce v revoluci socialistickou. — Ale to je již další kapitola.

KSČ ve Slavkově za národní a demokratické revoluce 1945-1949

Cyril Urban

Hned druhý den po osvobození, t. j. 27. dubna 1945, se sešli zástupci Rudé armády a zástupci města na první schůzce, kde náčelník politického oddělení divize, která osvobozovala naše město, oznámil, že úloha Rudé armády bude brzy skončena a že správa města přejde trvale do našich rukou a podle pokynů vlády Československé republiky a se souhlasem místního velitele Rudé armády nadporučíka A. T. Gončarova se ujal vlády místní národní výbor, jež se formoval již v době konce okupace. Byli to: František Kostík, Cyril Urban, dr. Antonín Bílý, Jan Fejfar, Václav Fiala, Josef Hanák, Metoděj Hodyc, Gustav Knotek, P. Jan Mrva, František Opluštil, Ladislav Procházka a František Sklenář. Poté se konala první schůze komunistů po zániku KSČ v roce 1938, která zvolila předsedou organizace Cyrila Urbana a vyzvala sympatizující, aby podali přihlášky do strany. Těchto přihlášek se sešlo na dvě stě. (Tyto přihlášky se v poválečném shonu ztratily, takže v květnu pak museli podávat občané přihlášky do strany znovu). Krátce nato Cyril Urban onemocněl a funkci předsedy pak zastával Václav Fiala, který pak svolal schůzi (pravděpodobně 14. května 1945) a vyžádal si nové přihlášky. Tam byl také zvolen nový, rozšířený výbor KSČ a pro množství členů rozhodnuto, že budou zařazeni do 4 základních organizací a přikročeno také k zakládání organizací KSČ na závodech a to zejména v cukrovaru a v Cutisinu.

V největším závodě ve městě, cukrovaru, byla stranická organizace založena hned v roce 1945 a to ze stálých dlouhodobých zaměstnanců, neboť hlavní slovo měla v tomto závodě strana národně socialistická. Členy stranického výboru byli: František Opluštil, předseda, Stanislav Rys, předseda ZV ROH, Emanuel Štěníčka a Bedřich Ztratil. Jejich pozice byla ztížena tím, že kromě toho, že národně socialistická strana již v roce 1946 přijímala nové zaměstnance s podmínkou, že vstoupí do jejich řad, byla stranická organizace rozdělena na dva směry: jedni byli pro znárodnění, druzí proti. Opozice ve straně proto koketovala s národními socialisty, kteří byli proti znárodnění a verbovali lidi s tzv. podíly (naturálie a peněžité odměny, jež rozdával národní socialista Procházka). Cukrovar existoval jako akciová společnost a toho opo- nenti společně využívali. Za znárodnění bojoval předseda ZV ROH Stanislav Rys s několika soudruhy. Ten zvláště po Únorových událostech prosadil, jako předseda akčního výboru na závodě, že v roce 1950 byla akciová společnost rozpuštěna, sociální fond byl rozdělen na závody a závod znárodněn. Celé věci pomohl časopis Cukrovárník, který tehdy pod vedením Stanislava Rysa, jako hlavního redaktora, v cukrovaře vydávali. Ten také pomáhal zformovat zdravé stranické a dělnické jádro, takže v roce 1948 byla v cukrovaru ustavena jednotka Lidové milice. Ředitel Sázavský, který byl ve funkci od roku 1938 byl v roce vyměněn Knapem a v roce 1950 převzal funkci ředitele Kotek.

Naprosto rozdílná byla situace v Cutisinu. Již v roce 1940 a 1941 pod vedením Nevyjela Františka, Stanislava Antoše, Adolfa Stehlíka a Bohumila Uhlíře, Odložilové Růženy a Milady Stehlíkové jednali a prosazovali s majitelem Cutisinu o převedení závodu z Brna-Heršpic do Slavkova a to se jim také podařilo během války uskutečnit. Hned po válce je na závodě ustavena stranická organizace, složená hlavně z členů KSČ ve městě a to Josefa Pechánka, Aloise Loučanského, Ondřeje Rotrekla a Bohuslava Uhlíře, kteří také ustavili závodní výbor a obě tyto organizace bojovaly s poměrně silnou národně socialistickou stranou, která měla na závodě silné zastoupení. Zvláště po roku 1947

První měsíce dvouletky byly úspěšné v překonávání následků války. V druhé polovině roku nás postihlo katastrofální sucho. Buržoasní strany jednaly o přijetí Marshallova plánu, komunisté o pomoc od Sovětského svazu, která se nakonec uskutečnila za výhodných podmínek. Zde se začínal projevat třídní přístup k řešení politických i ekonomických podmínek i na půdě MNV. Ve vládě strana národně socialistická a lidová se snažily zvrátit cestu od národně demokratické k socialistické revoluci. Obávali se výsledků chystaných parlamentních voleb, do nichž šla KSČ s cílem získání většiny obyvatelstva. Proto nár. soc. a lidová strana vyvolaly vládní krizi, která měla pomoci nastolit úřednickou vládu, tak jako v roce 1919 a tak potlačit vzrůstající revolucnost mas, vedených KSČ. Proto 30. ledna 1948 podali prezidentu republiky dr. Edvardu Benešovi demisi. Věřili, že prezident demisi přijme a pověří řízením vlády úředníky, oddané myšlence zmařit socialistickou cestu. KSČ však, za účasti svých členů a zejména odborů, v čele s Antonínem Zápotockým, se postavili proti takovému řešení. Na vyzvu KSČ a Klementa Gottwalda, ustavily se všude akční výbory Národní fronty, které znemožňovaly reakčním silám boj o moc a doplňovaly složky Národní fronty o oddané příslušníky. Vyzvu k ustavení akčního výboru ve Slavkově odepřely strany národně socialistické a čs. strana lidová. Tak byl ustaven akční výbor, jehož předsedou se stal Cyril Urban, místopředsedou Antonín Sichtař a jednatelem František Klement. Po únorových dnech byl ustaven nový národní výbor. Předsedou se stal dr. Stanislav Bílek, místopředsedou Josef Brauner a druhým místopředsedou Jakubíček Karel. V plénu zůstali: Ladislav Vykoupil, Alois Kusník, Rudolf Ostrovský, Antonín Hanák, Ferdinand Novotný, František Hrozek, Anna Loučanská, František Ryšánek. Václav Lábr, Jaroslav Hanák a Antonín Hofman. Místní akční výbor doplnil MNV o tyto členy: Jan Bečvář, Marie Bláhová, František Čehovský, Jan Drbal, Václav Fiala, Leopold Jandl, Jan Konopka, Karel Ostřížek, Oldřich Poul, Julius Polanský, Jaroslav Přileský, Bedřich Stratil, Emanuel Štěnička, Bohuslav Uhlíř, Antonín Vlček a František Zarošský. Tím bylo definitivně rozhodnuto o naší cestě k socialismu. Je třeba zdůraznit, že nejen akční výbor ve městě plnil svou úlohu v očistě města, také akční výbory na závodech byly v této situaci aktivní. Zvláště to byl akční výbor u cukrovaře a v Cutisinu, kde nejen založily Lidové milice, ale v Cutisinu dosáhl akční výbor ještě před schválením ve vládě, znárodnění závodu.

Tak bylo splněno přání mládežníků, kteří již v roce 1945 dali na budovu MNV nápis: Sovět mladých. Dočkali se toho o 3 roky později po roce 1945, kdy všechny pokrokové síly se spojily v boji při přerůstání národně-demokratické revoluce v revoluci socialistickou. Strana dovedla mistrně vytvořit jednotnou frontu a s ní také zvítězit.

Od 1. července 1948 pak došlo ke sloučení komunistické strany se sociálně demokratickou stranou, a tak byl překonán rozkol z roku 1921 a strana se stala opět jednotnou dělnickou stranou.

Pak již nastala léta budování socialismu: bylo to znárodnění podniků, združstevnění vesnice, převedení drobných živností do výrobních družstev a komunálních podniků, reorganizace našeho průmyslu, jeho účelné a správné rozmístění, vybavení našich podniků novou technologií a technikou, dáním vyšších pravomocí národním výborům a postupně zapořádání našeho hospodářství do socialistické mezinárodní dělby práce a jeho specializace v rámci RVHP. Tento proces probíhá nyní po XVII. sjezdu KSČ. Věříme, že tak, jako jsme dovedli vyřešit přestavbu našeho průmyslu jak oborově, tak technicky, tak nyní dosáhneme dalšího úspěchu v mezinárodní dělbě práce. A to je v dnešní, vědecko-technické revoluci, zásadní. A základ tohoto plnění jsme položili v historických únorových dnech.

ZROD A PRÁCE KSČ VE VÁŽANECH NAD LITAVOU

KSČ ve Vážanech vznikla v srpnu 1921, kdy soudruzi Ferdinand Ondráček, Karel Polívka, František Štefánek, František Partyka, Jan Charvát, Jan Vojtíšek a Josef Štefan ustavili organizaci, která však neměla sklon ke Slavkovu, ale ke Křenovicím a odtud pak směrem na Rousínov, kde bylo sídlo tzv. 20. okresu. Od roku 1921 zastával funkci důvěrníka Karel Polívka, od roku 1925 pak František Partyka a tento pak až do okupace v roce 1938. Zvláštní činnost nevyvíjeli, hlavně si hleděli udržet členy a příznivce pro volby do obecního zastupitelstva, kde získávali nejméně 47 hlasů a měli v obecním zastupitelstvu 2 členy a to Ferdinanda Ondráčka a Jana Charváta. Postupně se organizace rozrůstala na 15 členů, to když se někteří přistěhovali (Eduard Večeřa, František Chaloupka) a další. V době nezaměstnanosti či boji proti fašismu přešli od sympatií ke konkrétní práci. V roce 1927 odešel Josef Štefan do Ruska do Frunze, kde pomáhal budovat Interhelpq a více se nevrátil (vrátil se jen jeho děti).

Skolení, schůze, aktivity se konaly v Křenovicích, rovněž odtud byla řízena buňka FDTJ, později FPT. Ale účast na 1. máje byla vždy organizována společně ve Slavkově, kde se účastnili i členové KSČ z Křenovic a dalších obcí. Jinak se členové vyžívali většinou v Brně, kde se také zúčastňovali stávek i stranického života, např. František Partyka — stávek textilních dělníků na Cejlu a Radlase (tam jednou hodili četníky do vody). Když pak hrozilo fašistické nebezpečí, některé německé firmy s fašisty otevřeně souhlasily, museli na závodě pracovat ilegálně (např. František Partyka, jako předseda buňky u Němce Schölera byl pověřen tajným stykem s pověřencem Schönem z Brna a scházeli se na mostě v Juliánově). V letech 1936 a 1937 organizovali pomoc španělským vlastencům. Tuto pomoc organizoval člen zemského sekretariátu v Brně poslanec Klíma. Za to byli stíháni, zejména František Partyka, který byl na soudě ve Slavkově vyslýchán a zachránil jej dr. Antonín Bílý, který mu radil, jak má mluvit a toto se mu pak hodilo zejména za okupace, kdy byl vyšetřován gestapem. V okupaci pak pracovaly dvě buňky nezávisle na sobě a to buňka kolem Františka Partyky a buňka kolem Eduarda Večeři. O Eduardu Večeřovi, píšeme v oddělení o odboji. Buňka Františka Partyky spolupracovala přímo s Josefem Rerychem a Josefem Novotným z Nížkovic a nosili jim peníze na odboj a zajišťovali Josefu Rerychovi noclehy. Při návštěvě Nížkovic, měli vždy v mrtvé schránce pod kamenem Moravskou Rovnost a další agitační materiál, kteréžto věci pak kolportovali dál.

Strana obnovila svou činnost po okupaci po návratu Eduarda Večeři z koncentračního tábora 20. května 1945, kdy byla svolána slavnostní schůze na jeho uvítání a zároveň zvolen výbor ve složení: Ludvík Novotný, František Partyka, Josef Fuksa, Stanislav Branský, Jan Matula, Eduard Večeřa, Jan Štěpánek, Jiří Latenberg, Šimon Kohout, Tomáš Cigánek, Ladislav Šujan a Drahoмира Průchová. Předsedou byl zvolen Eduard Večeřa, který byl zároveň i vedoucím náčelníkem národní milice.

V prvním období bylo v organizaci rušno: bylo nutno realizovat Košický vládní program, po roce 1946 pak bojovat proti pletichám některých politických stran a pak hlavně bojovat za konfiskaci půdy místního velkostatku a provedení hospodářsko—technické úpravy půdy. V únorových událostech byl pak zvolen akční výbor NF ve složení: František Partyka, Stanislav Branský; Eduard Večeřa a další členové, kteří izolovali nepřátelské živly z ostatních stran a znemožnili tak nepřítelům vést rozkolnou činnost. Po roce pak jednotně nastoupila organizace na budování JZD, které se podařilo nejen ustavit, ale udržet v nejhorších dobách na začátku. Tím organizace ve Vážanech se ctí splnila svůj historický úkol.

ZROD A PRÁCE KSČ V KOBEŘICÍCH

KSČ v Kobeřicích byla založena v roce 1928. Iničiátory byli František Matyáš a Alois Růžička. Z jejich popudu se sešli další sympatizující a to František Janoušek, Vladimír Ondráček, František Večeřa, Konrád Krahula, Josef Farmačka, Jan Balus a Vladimír Hložek, kteří založili organizaci KSČ. Schůze se obdržely většinou v pekárně u Františka Janouška.

Na Kobeřice má vzpomínky i Josef Novotný z Nížkovic. Často do Kobeřic docházel a pomáhal společně organizovat různé komunistické akce. Jednou z těchto akcí bylo i pravidelné nedělní školení z obvodu, které prováděl František Rotrekl, vzdělaný komunist a také člen městského zastupitelstva v Brně. Scházeli se v pekárně Františka Janouška v Kobeřicích, za vedení Josefa Novotného z Nížkovic a to proto, že tam bylo teplo. Když již probíhalo páté nedělní školení, dostali zprávu, že do Kobeřic míří 3 četníci, tak se v tichosti rozešli, zůstal tam jen Josef Novotný, kterého hned četníci vyslyšeli, co tam dělá. Shodou okolností jak Janoušek, tak i Novotný pěstovali holuby, tak jim říkal, že tam projednávají otázky pěstování holubů. Četníci jim sice nevěřili, ale odešli s prázdnou. Dále si vzpomíná na schůze přátel Ruska, které se po 30. roce dost často scházely, aby občané byli seznámeni s významem našeho přátelství se sovětským Ruskem. V tom mu pomáhal zejména Bohumil Piták.

Po rozpuštění strany v roce 1939 se scházeli, spolu s komunisty z okolí v lese, kde dostávali pokyny a informace, zejména od Josefa Rerycha, který byl členem ilegálního KV KSČ v Brně.

V roce 1945, po osvobození obce, se sešel první prozatímní výbor KSČ v domě Jaroslava Hudce a tam byl ustaven nový výbor z těchto členů: Alois Růžička, František Kachlík, František Robeš a Bohumil Piták (jediný žijící předválečný člen KSČ — 1933), Vladimír Hložek, František Růžička, Josef Auda, Ferdinand Procházka, Jan Balus, Jaroslav Matyáš, František Večeřa ml., a Josef Slabotinský.

Takto připravený nový výbor KSČ svolal, za účasti dalších politických stran, veřejnou schůzi, která se konala 28. května 1945 v bývalém hostinci u Zobalů. Této veřejné schůze se zúčastnily strany: komunistická, sociálně demokratická, národně socialistická a lidová. Schůzi byl přítomen soudruh Barša s Richardem Podaným, kteří přednesli referáty a odpovídali na dotazy více než 200 přítomných. Poté se občané u stolků jednotlivých stran přihlašovali za členy. Velký počet občanů se přihlásil do KSČ.

Po únorových událostech se KSČ sloučila se sociálně demokratickou stranou a stala se vedoucí politickou silou v Národní frontě.

V jednotlivých volebních obdobích vedli obec František Kachlík, Anfon, Tihlařík, František Rýpal, Ladislav Čech, Bohumil Piták, Josef Matyáš, Anna Hrabovská a další. V roce 1964 byli zvoleni do MNV: Jaroslav Oslík, předseda František Janoušek (který pak byl pro nemoc vystřídán Zdeňkem Ondráčkem), místopředseda Milan Krahula a František Večeřa, Věroslav Vykoukal, Rudolf Stanislav, František Diváček, Ivan Lebeda, Vít Svoboda, Ludmila Ondráčková, Marie Krahulová, Bohumil Piták, Jaroslava Pospíšilová, Ludmila Matyášová, Oldřich Matyáš, Oldřich Večeřa, Karel Ondráček, Vojtěch Matyáš, Antonín Sedlák a Alfons Tihlařík.

Postupně, hlavně z důvodu stáří, odcházeli staří a nastupovali mladí a tak do roku 1986 (do sloučení obce se Slavkovem), pracovali v MNV jako poslanci: Milan Krahula, Zdeněk Ondráček, Jaroslav Oslík, Marta Cenková, Petr Pospíšil, Arnošt Hanousek, Ivan Sedlák, Jaroslav Žilka, Josef Durák, Věroslav Vykoukal, Zdena Honková, Jana Hrbotická, Zdena Slabotinská, Jiřina Matyášová, Emilie Krahulová, Marie Nejedlíková, Rudolf Stanislav, Miroslav Dvořák, František Diváček a Vít Svoboda.

Vzpomínka Jana Stříteckého

Jan Střítecký

Je zasloužilý člen strany a bydlí nyní v Otnicích. Je mu již přes 80 let, ale je stále čilý — a hlavně: pamatuje si. Vyrůstal ve Zbýšově a s hrdoostí říká, že již v roce 1921 cvičil jako dorostenec na Maninách. Byl již tehdy členem FDTJ, později pak i náčelníkem FDTJ. Chodili cvičit po celém okolí, jak ve Slavkově, Hruškách, Rousínově tak Pozořicích. Na Pozořice obzvlášť rád vzpomíná, neboť tam cvičili na náměstí a měl tam přijet i Josef Hybeš, ale nemohl, tak promluvil k cvičícím i obecenstvu soudruh Roček. V začátcích si pamatuje i na Klementa Gottwalda, který je nejen organizoval, ale mobilizoval pro vzájemnou pomoc, neboť byl náčelníkem 20. rousínovského okresu. V roce 1926 nastoupil vojenskou prezenční službu v Brně, kde se setkal se Stanislavem Spáčillem z Křenovic a kde také rozhazovali letáky, propagující PTJ a byli za to voláni k raportu s upozorněním, že jestli se to bude opakovat, budou přísně potrestáni. Celou dobu za první republiky aktivně pracovali jak v FDT (po roce 1926), tak i v KSČ. Zvláště vzpomíná na Josefa Rerycha, který zajížděl často do Otnic. Např. v roce 1934 tam získával členy do KSČ a získal 4 nové členy. Byl to ohromný úspěch s ohledem na tu dobu, kdy reakce stála proti KSČ. A ještě jednu zajímavost. Je to již 60 let, co byla FDTJ přeorganizována na Proletářskou tělovýchovnou jednotu a byly vydány také odznaky a ten Josef Střítecký stále nosí na klopě, i když se poměry změnily. Ten odznak je dokladem jeho příslušnosti k PTJ, s ním i zestárl a s roky si jej čím dál víc cení.

Prověrkou prošel i za okupace. To v Otnicích Jan Střítecký, Jan Borovička, Ladislav Večeřa a Jakub Pita tvořili ilegální buňku. Pro Jana Stříteckého to bylo zvlášť nebezpečné, jelikož jeho bratr byl zatčen a odeslán do koncentráku a i na něho se několikrát gestapo vyptávalo. Spolupracoval s Josefem Rerychem, který mnohdy u nich přespával, předával mu materiály pro další distribuci a další ilegální pokyny. Když nemohl osobně, tak posílal vzkazy poštou s razítkem nábytku, nebo jiných nezávislých organizací. Na pomoc ilegální práci měl na hůře uschován psací i rozmnožovací stroj, ale když tyto babička našla, musel je převézt do Brna, což v době, kdy dělali Němci ve vlacích prohlídky, nebyla maličkost. Nejhorší to bylo za heydrichiády, kdy Josef Rerych přišel, aby jej zavedl k Jakubu Pitovi, kde měl sjednán úkryt.

Jinak byl ve spojení s Eduardem Večeřou v Vážan, kterému často předával materiály nebo je odebíral a jednak proto, že s Janem Borovičkou sháněli peníze na odboj a přes Eduarda Večeřu je pak zaslali do Brna zemskému vedení. Obvykle mu je předávali na divadelních představeních (ve Vážanech hrávali divadla a výtěžek šel také na odboj a tak nechtěli riskovat návštěvu doma, tak mu peníze předávali na představeních). Drželi se přísně a disciplinovaně odbojových pravidel.

Po okupaci v roce 1945 byl členem revolučního národního výboru a v roce 1945 (od 17. května 1945) až do roku 1952 zastával funkci předsedy a od roku 1952 do roku 1972 pak funkci místopředsedy. Nejraději vzpomíná na poválečnou aktivitu občanů, neboť již v roce 1947 otevřeli v Otnicích Dělnický dům a bylo to proto, že v roce 1946 získali ve volbách 10 mandátů, kdežto ostatní strany dohromady jen 8 mandátů, což svědčilo o velké autoritě i oblíbenosti strany. A tak zestárl, a dnes jen vzpomíná s vitalitou, se kterou bojoval a tvořil celý svůj plodný život.

NĚKTERÍ SLAVKOVŠTÍ PŘEDVÁLEČNÍ ČLENOVÉ KSČ

Václav Fiala

Josef Fejférek

Josef Kríž

Rudolf Navrátil

František a Marie Stavinohovi

Václav Fiala, nar. 28. 9. 1897, zemřel 18. května 1973. Přistěhoval se do Slavkova v roce 1924 a hned se přihlásil do organizace KSČ. Prošel řadou funkcí v základní organizaci, pak byl členem i okresního výboru KSČ ve Vyškově. Ve třicátých letech byl členem obecního zastupitelstva a obecní rady za KSČ. Iniciativně pracoval za ustavení jednotné fronty při boji proti nebezpečí fašismu. Za protektorátu také pomáhal místní skupině v práci pro Josefa Rerycha. Byl dvakrát gestapem vyslýchán, ale nic neprozradil. Po válce byl členem MNV ve Slavkově. Pracoval ve Fakultní nemocnici v Brně, kde se stal členem Lidové milice v roce 1948. V důchodu vykonával funkci vedoucího stranické skupiny ve Slavkově.

Josef Kríž (nar. 15. 3. 1892, zemřel 3. 2. 1966), — byl mezi prvními, kdo vstoupil do KSČ v květnu 1921. Tehdy 127 účastníků schůze přijalo 21 podmínek III. internacionály, 2 byli proti. Téhož roku byla ustavena i FDTJ. Od roku 1927 začal Josef Kríž pracovat aktivně v FPT ve Slavkově, a to v odboru Rudé házené. V roce 1932 vyhráli mistrovství Moravy.

V okupaci byl napojen na Josefa Rerycha přes spojku Vylama. V čele skupiny byl Josef Pechánek a dalšími členy byli Josef Mokrý, Rudolf Navrátil, Antonín Mička, Jan Loubal a František Cehovský. Josef Kríž byl skupinářem a Josefu Pechánkovi odevzdával peníze a odebíral od něj ilegální tisk pro skupinu. V roce 1942 Josef Kríž se skupinou zajišťovali schůzku zemského vedení s ústředním výborem KSČ. Schůzka se konala u soudruha Vylama a zúčastnil se jí Václav Mařík, Josef Rerych a Rudolf Redr. Poté byli nasazeni konfidenti, kterým Slavkovští neuvěřili, ale přesto napřed byl zatčen Josef Pechánek a za tři měsíce i Josef Kríž. Podařilo se mu stranickou činnost utajit, tak byl po čtyřech měsících propuštěn a byl dán pod policejní dozor. Po válce aktivně pracoval v MěstNV a v roce 1948 byl členem akčního výboru NF ve Slavkově. Po roce 1958 se pro nemoc vzdal práce ve veřejném životě.

Jan Fejférek, nar. 27. 9. 1890, zemřel 13. 1. 1970. Jmenovaný se do Slavkova přiznal v roce 1919. Byl jedním ze zakládajících členů KSČ ve Slavkově, pomáhal také převedení DTJ na FDTJ. Zastával funkce stranické v FPT. Za války byl napojen na Josefa Kríže. Po válce byl členem revolučního národního výboru, pak MěstNV a předsedou městské i uliční organizace KSČ.

Pohled na část komunistického průvodu na 1. máje 1947.

Od DTJ k FDTJ v r. 1921 a pak k FPT v r. 1926

Po vzniku ČSR v říjnu 1918 přichází na pořad dne i sloučení DTJ a Sokola. Svaz DTJ vydal prohlášení, že DTJ jsou „... k Sokolům ve vztahu zcela přátelském, avšak zůstáváme samostatní!“

DTJ po roce 1918 rychle rostla. V srpnu 1919 měla již 900 jednot s 122 tis. příslušníky. DTJ a Sokol vydaly tehdy společné prohlášení ke členům, „... aby ve spolkové činnosti zachovávali vzájemnou šetrnost a úctu a uvarovali se jakéhokoliv přikojí i nepřátelské nevraživosti.“ Tuto výzvu někteří funkcionáři DTJ pochopili tak, že začali pracovat v Sokole, což bylo vedením DTJ odmítnuto, neboť v prohlášení se zároveň zdůrazňovalo, že „... nechceme se vzájemně potírat, chceme však, trvající neochvějně při svém ideovém programu, pracovat vedle sebe stále u vědomí, že v boji o existenci republiky a v činnosti tělesné i mravně výchovné, sledujeme cíle společné“.

To také dokládá v našem okrsku to, co většinu akcí pořádala DTJ spolu se Sokolem, ale obě organizace si zachovávaly svou samostatnost.

Tehdy DTJ byla 20. okresem se sídlem v Novém Rousínově, s obvody: Újezd, Otnice, Saratice, Hrušky, Zbýšov, Hostěrádky, a Habrovany. Další obvody: Křenovice, Pozořice, Viničné Šumice a Velešovice a třetí obvody: Slavkov, Bučovice, Hodějnice, Rašovice a Letonice. Jednoty v obvodech úzce spolupracovaly, podporovaly se v akcích. Nejaktivnější byla jednota v Pozořicích a ve Zbýšově. Veřejná cvičení se konala každý rok, v Pozořicích a ve Slavkově se vždy sjely obvody a organizace celého okresu.

Malá epizoda, kterou popisuje Stanislav Spáčil z Křenovic. Tam se mělo konat veřejné cvičení v neděli. V sobotu se tam přijela podívat okresní komise, kterou vedl Klement Gottwald. Den před cvičením byla velká záplava. Místní funkcionáři byli pro odložení cvičení, neboť místo, kde se cvičilo, bylo

Snímek ukazuje mládež před veřejným cvičením FDTJ v Hruškách v roce 1922. Je vidět, že o „drobtinu“ neměly tehdy FDTJ nouzi.

zaplaveno. Klement Gottwald ale rozhodl: „Cvičení se bude konat! Sežeňte rýče, lopaty a hrábě!“ Do večera vyryli strouhy, vodu odvedli a příštího dne se cvičení konalo. Pomáhali i členové z okolních jednot.

Když ale v boji o Lidový dům v prosinci 1920 Sokoli a Orli pomáhali buržoazii zlomit odpor levicových sil (i ve Vyškově obsadili „bolševici“ nádraží a dílem úřady), DTJ v našem okrese se distancovala od spolupráce se Sokoly a dokonce ještě před stranou naše DTJ ve 20. okrese přijala 21 podmínek Rudé sportovní internacionály, a stala se tak jejím členem. Je proto nasnadě, že z našeho okresu bylo tehdy dost sportovců na I. spartakiádě na Manínách (jak o tom vypráví Jan Střítecký, který tehdy cvičil jako dorostenec a byl právě z jedné z nejrevolučnějších FDTJ — ze Zbýšova). Je samozřejmé, že se všichni její členové hlásili po ustavení KSČ pod její prapor a také na podzim 1921 se konala hojná veřejná cvičení. Tím se distancovaly FDTJ od DTJ, zvláště od její Olympiády. Zde bylo zřejmé, jaký velký význam měla organizace a ideová výchova v organizacích DTJ, kterou vedl Klement Gottwald.

V roce 1924 školní orgány vydaly zákaz školním dětem cvičit ve FDTJ s odůvodněním, že to vnáší třídní nesnášenlivosti mezi žactvo.

Velký význam pro tělovýchovné hnutí měl III. kongres Rudé sportovní internacionály v září roku 1924, který dal pokyn ke sloučení tělovýchovných a sportovních organizací i skupin revolučně smýšlejících, hlásících se k marxismu-leninismu, pod heslem: Jedna země, jedna sekce (u nás i se Slováký, Němci, Maďary, Rusíny a Poláky). Byla zahájena kampaň za jednotnou frontu dělnických tělocvičáků a sportovců proti buržoazní reakci v tělovýchovných organizacích.

Nastal dlouhý proces. Ne všichni pochopili myšlenku sjednocení, aby mohli lépe bojovat proti buržoazii a vytvořit jednotné tělovýchovné a sportovní organizace nového typu, jaká dosud existovala jen v SSSR. Toto se u nás stalo skutkem na ustavujícím sjezdu Federace proletářské tělovýchovy o vánocích roku 1926. Sjezd přijal nové stanovy, zvolil nový ÚV FPT a vydal provolání k tělocvičákům, sportovcům a veškeré mládeži v ČSR.

Fabrikanti poté začali zakládat „závodní kluby“ do kterých verbovali zaměstnance. Byly dotovány z peněz „mecenáše“ (továrníka), zatím co členové FPT si museli vše hrát ze svého. Pomocí Rudých odborů se ale podařilo proniknout i do některých závodů a zakládat tam Rudé závodní sportovní kluby.

Až 5. února 1937 se konečně přestal uplatňovat zákaz cvičení dětí v FPT. 1. července 1937 byl vydán zákon o branné výchově, ke kterému se FPT vyslovila v intencích KSČ, že to bude výchova zásadně na obranu republiky. 5. a 6. června 1938 v Moravské Ostravě se sešel IX. sjezd FPT, který vytyčil linii v rámci hesla „Sport všemu lidu — sport pro všechny“. Šlo hlavně o jednotnou protifašistickou frontu. Žel volání KSČ po Lidové frontě zůstalo nesplněno.

FDTJ ve Slavkově:

Ve Slavkově vzniká rovněž v roce 1921 Federativní dělnická tělocvičná jednota, která se zaměřovala na pohybovou tělovýchovu a sportovní činnost. Její zakladatelé byli s. J. Němčanský, J. Fejřárek, J. Kříž a St. Valníček. Cvičilo se za velmi špatných podmínek, nejprve tedy v hostinci u Diváckých (dříve u Frištenských), po třech letech si mladí nadšenci hledají jiné prostory pro cvičení a našli je opět v hostinci u Dvořáčků na Bučovické ulici.

Zde zakládají v roce 1925 členové tělocvičné organizace FDTJ — komunisté fotbalový klub — Rudá hvězda Slavkov. Jeho zakladateli byli J. Kříž, J. Bednář, F. Loučanský, R. Odvárka, Havránek a další. Hrál se fotbalová soutěž řízená brněnským ústředím FDTJ a později slavkovská Rudá hvězda si v ní vedla velmi zdatně. Fotbalová jedenáctva se skládala z hráčů: Loučanský,

Vodička, N. a A. Spáčilové, Kočovský, Rotrekl, Kotolan, Horňák, Gracías, Machančík, Pechánek, Andrla a další.

RH Slavkov dosáhla velkého a cenného úspěchu, když se v roce 1933 probojovala až do finále Rudých hvězd, které se uskutečnilo v Praze. Byla zde sice poražena, ale v roli mistra Moravy byl postup do Prahy velkým úspěchem.

S přibývajícím léty činnosti RH začínají být její členové pronásledováni a proto se organizace uchyluje na přechodnou dobu do župy STAK Vyškov. I tento župní fotbalový orgán brzy zaniká a v roce 1938 zaniká i název RH Slavkov a je přijato nové pojmenování „Sparta Slavkov“. Klub je zařazen do II. třídy B, Bradovy — západomoravské fotbalové župy v Brně - okrsek Vyškov.

Příchod německého fašismu k moci měl mimořádný význam pro další vývoj poměrů i u nás. Československá buržoazní společnost se octla na pokraji celkové krize a k moci se draly nejreakčnější skupiny s bezprostředním zámyslem zničit komunistickou stranu a v zájmu všechny demokratické organizace, tedy i tělovýchovné. Patřila k nim svým nekompromisním stanoviskem také organizace Sparty Slavkov. Její členové byli pronásledováni gestapem, někteří skončili i v koncentračních táborech.

Po osvobození hrála Sparta svůj fotbal dále až do doby, kdy po Únoru 1948 došlo ke sjednocení všech tělovýchovných, sportovních a turistických organizací. Tehdy splynula s Tělovýchovnou jednotou Slavoj Slavkov.

V roce 1945 hlavní úlohu v národní a demokratické revoluci hrála Národní fronta, jejíž součástí byla i jednotná tělovýchovná organizace. O tuto jednotu v tělovýchovném i sportovním dění měl být sveden boj. Byl vytvořen národní tělovýchovný výbor z pokrokových členů Sokola, DTJ a FPT, Čs. všesportovního výboru a později i Orla. Jednotná tělovýchovná organizace se měla jmenovat Sokol. Pravicové živly však proti tomuto sjednocení bojovaly. KSČ doporučila členům, aby se stali členy Sokola, což se ukázalo správným hlavně v Únoru 1948, kdy nepřátelské živly se snažily členů v tělovýchovných organizacích zneužít. Ale nemohly nic změnit na výsledcích a poúnorových poměrech u nás. Tělovýchovné hnutí již směřovalo k jednotné organizaci na socialistických základech.

Nová organizace navázala na praktické zkušenosti dosavadních organizací, ale ideově výchovný základ socialistické tělovýchovy a sportu byl však budován na tradicích proletářské výchovy. Sokol a od 3. března 1957 Československý svaz tělovýchovy jsou již nositeli těchto tradic.

Končíme tuto kapitolu dějin strany a jejího vítězného vybojování cesty k socialismu. Otázky budování socialismu jsou pak předmětem dalšího zpracování. I zde, jako od počátku hnutí, se strana nevyhnula nedostatkům, omylům, ale dosáhla také velkých vítězství, o kterých se jim v minulosti ani nesnilo.

Členky FDTJ na cvičitelském kursu XX. okresu — rousínovský okres.

Je pravda, že měla před sebou svůj vzor — KSSS, její zkušenosti z budovatelské, ideologické a organizační práce, ale naše poměry vyžadovaly i náš — vlastní přístup. Již to, že jsme dokázali od základu změnit, rozmístit, vybavit naši ekonomiku — to svědčí o velkém umění našeho lidu, vedeného komunistickou stranou. A nyní se nacházíme v období přelomu, kdy se naše ekonomika a s ní i ideologická, technická, organizační a nakonec i kulturní práce, musí od základu změnit, aby lépe sloužila zájmům národa a s ním i v souladu se zájmy jiných národů, neboť nebude u nás pevného socialismu, dokud internacionálně nezměníme a nepomůžeme pozvednout jiné soc. země, aby i v jejich ekonomice byla záruka i našeho růstu. To je krédo a naplnění základního hesla, jež před více než sto lety vytyčil Karel Marx: Proletáři všech zemí, spojte se!

Členové FPT byli nejen nadšení tělocvikáři, ale též všestranní sportovci. Zúčastňovali se různých sportovních akcí, kde dosahovali dobrých výsledků. Stanislav Spáčil z Křenovic několik let získával na krajské tělovýchovné a sportovní slavnosti 1. místo v běhu na 100 m.

Kroje mužů, žen a dorostenek.

Toto vydání bylo zpracováno na počest 65. výročí založení KSČ. Údaje se sháněly dost těžce, neboť většina starých členů již zemřela, nebo jejich zdravotní stav již nedovoloval si udělat celkový obraz bojů a hlavně řídicí a ideové práce strany. Přece však z těch útržků a porovnání jich navzájem bylo možno vytvořit objektivní názor na události a dobu, v níž se odehrávaly. Velkou pomocí byly práce s. Milady Soukopové a Václava Soukopa pro VUML (Vznik KSČ ve Slavkově) a další písemné zprávy. Zpracovány jsou tak, aby sloužily jako poučení pro dnešní a další generace, neboť revoluční boj ještě nekončí a nikdy končit nebude, neboť i život se nikdy nezastaví. Jen o jedno prosíme. Důležitým dokumentem pro historii a poučení z ní jsou různé dobové doklady, fotografie, písemnosti a jiné dokumenty, charakterizující současnost i minulost. Se smrtí majitele je nezhazujte, nepalte, neodkládejte je do sběru. Pošlete nám je, nebo přímo historickému muzeu ve Slavkově, kde je řádně ošetří a uloží pro budoucnost. Tak jako dnes hodnotíme heroičnost našich předků, tak i naši potomci jednou budou hodnotit nás. Tak pomozte zachovat vše, co charakterizuje náš život a věřím, že čím více se toho zachová, tím hrdější budou i naši potomci na náš boj o novou, lepší společnost.